

WCAG 2.2 onderzoek niveau AA

clo.nl

Opdrachtgever: PBL Planbureau voor de Leefomgeving

Website: clo.nl

Rapportversie: 1.0

Tilburg, 05 juni 2024

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Onderzoeksgegevens.....	4
Samenvatting.....	6
Beoordeling.....	8
Principe 1: Waarneembaar.....	12
Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven.....	12
Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media.....	15
Richtlijn 1.3: Aanpasbaar.....	17
Richtlijn 1.4: Onderscheidbaar.....	21
Principe 2: Bedienbaar.....	27
Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijk.....	27
Richtlijn 2.2: Genoeg tijd.....	29
Richtlijn 2.3: Toevallen.....	30
Richtlijn 2.4: Navigeerbaar.....	31
Richtlijn 2.5: Input Modaliteiten.....	35
Principe 3: Begrijpelijk.....	38
Richtlijn 3.1: Leesbaar.....	38
Richtlijn 3.2: Voorspelbaar.....	39
Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer.....	41
Principe 4: Robuust.....	44
Richtlijn 4.1: Compatibel.....	44
Bijlage 1: Pagina's in de steekproef van het onderzoek.....	46
Volledige steekproef.....	46

Inleiding

Op verzoek van PBL Planbureau voor de Leefomgeving, aanbieder van de website clo.nl, is een handmatig onderzoek uitgevoerd waarin vastgesteld is in hoeverre de website voldoet aan WCAG 2.2, niveau AA. Dit onderzoek is gebaseerd op de Europese norm voor toegankelijkheidseisen, de EN 301 549.

Sinds 5 oktober 2023 is WCAG 2.2 de toegankelijkheidsnorm voor websites, apps en documenten. WCAG 2.2 is nog *geen* onderdeel van EN 301 549. Op dit moment is WCAG 2.1 (niveau A en AA) de wettelijke norm. Hierdoor hoeft op dit moment nog niet te worden voldaan aan de 6 nieuwe succescriteria die in WCAG 2.2 zijn toegevoegd. We adviseren om hieraan wel alvast te voldoen. Zo is de website beter toegankelijk en al klaar voor de wettelijke verplichting van WCAG 2.2. In WCAG 2.2 is succescriterium 4.1.1 vervallen. Hierdoor zijn er in WCAG 2.2 in totaal 5 succescriteria meer dan in WCAG 2.1.

WCAG staat voor Web Content Accessibility Guidelines. Dit zijn de internationale richtlijnen voor toegankelijkheid van webcontent. De WCAG 2.2 zijn opgedeeld in vier principes, namelijk: Waarneembaar, Bedienbaar, Begrijpelijk en Robuust. Elk principe bestaat uit een aantal richtlijnen. Elke richtlijn is vervolgens opgedeeld in één of meerdere meetbare succescriteria. Omdat WCAG 2.2 techniek-onafhankelijk is opgesteld, kan hiermee de toegankelijkheid van alle content op het web worden gemeten.

In dit rapport worden slechts voorbeelden gegeven van aangetroffen problemen; dit is echter geen compleet overzicht. Het onderzoek is indicatief voor de verschillende soorten problemen die gevonden zijn. Het kan dus zijn dat een soort probleem op meer plaatsen voorkomt, maar dat maar enkele voorbeelden zijn genoemd.

Omdat het onderzoek uit een steekproef bestaat, kan het zijn dat een probleem niet gesignaleerd wordt. Uiteraard proberen we de steekproef zodanig te maken dat dit geminimaliseerd wordt, maar het kan nooit uitgesloten worden. Het kan dan wel bij een volgend onderzoek worden opgemerkt.

Wanneer verbeteringen worden doorgevoerd, moet u er rekening mee houden dat hierdoor nieuwe toegankelijkheidsproblemen kunnen ontstaan.

Vragen?

Heeft u naar aanleiding van dit rapport inhoudelijke vragen, neem dan contact met ons op via technobility@cardan.com.

Onderzoeksgegevens

Algemene gegevens

Opdrachtgever:	PBL Planbureau voor de Leefomgeving
Onderzochte websites:	clo.nl
Type onderzoek:	WCAG 2.2 inspectie niveau AA
Versie van rapport:	1.0
Datum rapport:	05 juni 2024
Inspectie-instelling:	Cardan Technobility
Inspecteur:	Marjolijn Zegers
Senior Consultant:	Sacha Bogaers

Scope van het onderzoek

- Alle pagina's op clo.nl (URI-basis)
- Niet de pagina's op cbs.nl, pbl.nl, rivm.nl, wur.nl, dashboardbiodiversiteit.nl en dergelijke (andere URI-basis en stijlkenmerken)
- Niet de kantoorbestanden van vóór 23 september 2018, tenzij ze deel uitmaken van een administratief proces (wettelijke uitzondering voor de overheid)
- Niet de van derden afkomstige inhoud (wettelijke uitzondering voor de overheid)
- Niet de inhoud van archieven (wettelijke uitzondering voor de overheid)

Tussen haakjes staat de reden waarom een gedeelte wel of niet is meegenomen. Dit is conform de regels voor het bepalen van de scope in de evaluatiemethode WCAG-EM of valt onder een van de [uitzonderingen van DigiToegankelijk \(Logius\)](#).

Steekproef

Aantal pagina's: 21 (zie bijlage 1 voor de URI's in de volledige steekproef)

Inspectiemethode

Dit onderzoek (inspectie) is uitgevoerd conform de [evaluatiemethode WCAG-EM](#). Deze methode is aanbevolen door [DigiToegankelijk \(Logius\)](#).

Toegepaste norm

WCAG 2.2, niveau A en AA (<https://www.w3.org/TR/WCAG22/>)

Gebruikte technieken

Bij het uitvoeren van dit onderzoek is er vanuit gegaan dat alle technieken van het W3C ondersteund worden en dus gebruikt mogen worden. Zie: www.w3.org/WAI/WCAG22/Techniques

Basisniveau van toegankelijkheidsondersteuning

Gangbare webbrowsers en hulptechnologieën.

User agents

Bij dit onderzoek zijn de volgende user agents gebruikt:

- Google Chrome, versie 125 (primair)
- Mozilla Firefox, versie 125
- Microsoft Edge, versie 125
- PDF Accessibility Checker (PAC)
- NVDA in combinatie met Mozilla Firefox

Afhankelijke technologie

- HTML
- CSS
- WAI-ARIA
- JavaScript
- DOM
- PDF

Inspectie-instelling

Deze inspectie is uitgevoerd door Cardan Technobility.

Adres: Burgemeester Brokxlaan 32, 5041 SB Tilburg

Telefoon: 088-5004070

E-mailadres: technobility@cardan.com

Website: www.technobility.nl

Samenvatting

Het onderzoek naar de toegankelijkheid van de website clo.nl is afgerond op 05 juni 2024. De gebruikte norm is WCAG 2.2 niveau AA.

Op dit moment wordt nog niet voldaan aan alle succescriteria. Met behulp van de bevindingen en adviezen uit onze rapportage kunnen verbeteringen doorgevoerd worden.

Beoordeling WCAG 2.1: Voldoet niet

Op dit moment wordt voldaan aan 31 van de 50 succescriteria voor WCAG 2.1, niveau A en AA.

Beoordeling WCAG 2.2: Voldoet niet

Op dit moment wordt voldaan aan 36 van de 55 succescriteria voor WCAG 2.2, niveau A en AA.

Feedback van onderzoeker

In sommige aspecten is de onderzochte website al goed toegankelijk. Zo is de leesvolgorde van alle content logisch. Dit is belangrijk voor mensen die blind zijn en alle content laten voorlezen. De volgorde waarin de content wordt voorgelezen komt dan dus overeen met de logische visuele volgorde. Hierdoor zijn ook alle relaties die visueel getoond worden bij het voorlezen nog aanwezig.

Daarnaast is ook de indicator die aangeeft waar de focus zich bevindt op de webpagina altijd goed zichtbaar. Dit is belangrijk voor mensen die de muis niet kunnen gebruiken en met het toetsenbord over een webpagina navigeren en de interactieve elementen bedienen. Dit kan alleen als ze goed kunnen zien waar de focus zich bevindt op de webpagina.

Als laatste is ook een goede zogenaamde 'skiplink' aanwezig. Dat is een verborgen link helemaal aan het begin van elke webpagina die door mensen die alleen met het toetsenbord navigeren gebruikt kan worden om snel naar de unieke inhoud van de pagina te springen. Op deze manier wordt dus al goed rekening gehouden met de toegankelijkheid.

Er zijn echter ook nog toegankelijkheidsproblemen gevonden. Zo zijn er nog een aantal afbeeldingen gevonden die geen goede tekstuele omschrijving hebben gekregen. Dit is wel belangrijk voor mensen die blind zijn en de afbeelding zelf niet kunnen zien. Aan de hand van de omschrijving weten ze toch welke informatie in de afbeelding te zien is. Dit kan op een aantal plaatsen dus nog beter.

Op de website zijn ook een aantal kopteksten nog niet herkenbaar voor hulpsoftware. Dit is belangrijk voor mensen die blind zijn. Als hun hulpsoftware de kopteksten kan herkennen als kopteksten, dan kunnen ze die in een overzicht laten voorlezen om een indruk te krijgen van de inhoud van de webpagina. Ze kunnen er ook voor kiezen om bijvoorbeeld vanaf een bepaalde koptekst te beginnen met laten voorlezen. Op dit moment kan dat dus nog niet overal.

Verder wordt op een aantal plaatsen gebruik gemaakt van alleen kleur om aan te geven welke tekst in een alinea fungeert als link. Mensen die slechtziend of kleurenblind zijn kunnen het verschil in kleuren niet altijd even goed zien en missen dus misschien belangrijke links die in de tekst staat.

Zo zijn nog een aantal problemen gevonden. Deze zijn verder uitgewerkt verderop in het rapport.

Uitzonderingen

Bij dit onderzoek is uitgegaan van de internationale toegankelijkheidsnorm WCAG 2.2, niveau A en AA. Volgens de Europese standaard EN 301 549 hoeft sommige inhoud van websites echter niet te voldoen aan deze toegankelijkheidsnorm. Denk bijvoorbeeld aan oude PDF's, oude video's en online kaarten. Hiervoor gelden verschillende uitzonderingen. Let erop dat hierin dus nog wel toegankelijkheidsproblemen kunnen bestaan die niet in dit rapport zijn beschreven. Bezoekers met een beperking kunnen namelijk mogelijk verminderd gebruik maken van deze inhoud. Mensen met een visuele beperking kunnen bijvoorbeeld vaak slecht overweg met ontoegankelijke PDF's en niet-ondertitelde video's zijn nutteloos voor mensen met een gehoorbeperking.

De onderdelen die onder een wettelijke uitzondering vallen, zijn in dit onderzoek niet (geheel) onderzocht. In de scope wordt benoemd om welke onderdelen het gaat. Ga voor de volledige uitleg en meer informatie over de specifieke situaties naar <https://www.digitoegankelijk.nl/wetgeving/specifieke-situaties>.

Beoordeling

Hieronder staat een overzicht van alle WCAG 2.2 succescriteria van niveau A en AA verdeeld over de 4 principes: Waarneembaar, Bedienbaar, Begrijpelijk en Robuust. Per succescriterium is een korte omschrijving gegeven, het niveau en of de pagina's uit de steekproef voldoen aan het succescriterium of niet. Als ze niet voldoen aan een succescriterium is in de volgende hoofdstukken een overzicht te vinden van de bevindingen die tot deze conclusie hebben geleid.

Waarneembaar

criterium	Omschrijving	Niveau	Resultaat
1.1.1	Niet-tekstuele content	A	Voldoet niet
1.2.1	Louter-geluid en louter-videobeeld (vooraf opgenomen)	A	Voldoet
1.2.2	Ondertiteling voor doven en slechthorenden (vooraf opgenomen)	A	Voldoet
1.2.3	Audiodescriptie of media-alternatief (vooraf opgenomen)	A	Voldoet
1.2.4	Ondertitels voor doven en slechthorenden (live)	AA	Voldoet
1.2.5	Audiodescriptie (vooraf opgenomen)	AA	Voldoet
1.3.1	Info en relaties	A	Voldoet niet
1.3.2	Betekenisvolle volgorde	A	Voldoet
1.3.3	Zintuiglijke eigenschappen	A	Voldoet niet
1.3.4	Weergavestand	AA	Voldoet
1.3.5	Identificeer het doel van de input	AA	Voldoet niet
1.4.1	Gebruik van kleur	A	Voldoet niet
1.4.2	Geluidbediening	A	Voldoet
1.4.3	Contrast	AA	Voldoet niet
1.4.4	Herschalen van tekst	AA	Voldoet niet
1.4.5	Afbeeldingen van tekst	AA	Voldoet
1.4.10	Reflow	AA	Voldoet niet
1.4.11	Contrast van niet-tekstuele content	AA	Voldoet
1.4.12	Tekstafstand	AA	Voldoet
1.4.13	Content bij hover of focus	AA	Voldoet

Bedienbaar

criterium	Omschrijving	Niveau	Resultaat
2.1.1	Toetsenbord	A	Voldoet niet
2.1.2	Geen toetsenbordval	A	Voldoet
2.1.4	Enkel teken sneltoetsen	A	Voldoet
2.2.1	Timing aanpasbaar	A	Voldoet
2.2.2	Pauzeren, stoppen, verbergen	A	Voldoet
2.3.1	Drie flitsen of beneden drempelwaarde	A	Voldoet
2.4.1	Blokken omzeilen	A	Voldoet
2.4.2	Paginatitel	A	Voldoet niet
2.4.3	Focus volgorde	A	Voldoet niet
2.4.4	Linkdoel (in context)	A	Voldoet niet
2.4.5	Meerdere manieren	AA	Voldoet
2.4.6	Koppen en labels	AA	Voldoet niet
2.4.7	Focus zichtbaar	AA	Voldoet
2.4.11	Focus niet bedekt (minimum)	AA	Voldoet
2.5.1	Aanwijzergebaren	A	Voldoet
2.5.2	Aanwijzerannulering	A	Voldoet
2.5.3	Label in naam	A	Voldoet niet
2.5.4	Bewegingsactivering	A	Voldoet
2.5.7	Sleepbewegingen	AA	Voldoet
2.5.8	Grootte van het aanwijsgebied (minimum)	AA	Voldoet

Begrijpelijk

criterium	Omschrijving	Niveau	Resultaat
3.1.1	Taal van de pagina	A	Voldoet niet
3.1.2	Taal van onderdelen	AA	Voldoet
3.2.1	Bij focus	A	Voldoet
3.2.2	Bij input	A	Voldoet niet
3.2.3	Consistente navigatie	AA	Voldoet
3.2.4	Consistente identificatie	AA	Voldoet
3.2.6	Consistente hulp	A	Voldoet
3.3.1	Fout identificatie	A	Voldoet niet
3.3.2	Labels of instructies	A	Voldoet
3.3.3	Foutsuggestie	AA	Voldoet
3.3.4	Foutpreventie (wettelijk, financieel, gegevens)	AA	Voldoet
3.3.7	Overbodige invoer	A	Voldoet
3.3.8	Toegankelijke authenticatie (minimum)	AA	Voldoet

Robuust

criterium	Omschrijving	Niveau	Resultaat
4.1.1	Parsen	A	Voldoet
4.1.2	Naam, rol, waarde	A	Voldoet niet
4.1.3	Statusberichten	AA	Voldoet niet

Onderzoeksscores

Omdat WCAG 2.2 nog geen onderdeel is van de wettelijke norm (EN 301 549) hebben we de onderzoeksscores gesplitst in twee handige overzichten. Hierin zijn de resultaten per principe en per niveau weergegeven. In WCAG 2.2 is succescriterium 4.1.1 vervallen. Hierdoor zijn er in WCAG 2.2 in totaal 5 succescriteria meer dan in WCAG 2.1.

WCAG 2.1 niveau A + AA

	Niveau A	Niveau AA	Totaal
Waarneembaar	5 / 9	7 / 11	12 / 20
Bedienbaar	9 / 14	2 / 3	11 / 17
Begrijpelijk	2 / 5	5 / 5	7 / 10
Robuust	1 / 2	0 / 1	1 / 3
Totaal	17 / 30	14 / 20	31 / 50

WCAG 2.2 niveau A + AA

	Niveau A	Niveau AA	Totaal
Waarneembaar	5 / 9	7 / 11	12 / 20
Bedienbaar	9 / 14	5 / 6	14 / 20
Begrijpelijk	4 / 7	6 / 6	10 / 13
Robuust	0 / 1	0 / 1	0 / 2
Totaal	18 / 31	18 / 24	36 / 55

Principe 1: Waarneembaar

Informatie en componenten van de gebruikersinterface moeten toonbaar zijn aan gebruikers op voor hen waarneembare wijze.

Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven

Lever tekstalternatieven voor alle niet-tekstuele content, zodat die veranderd kan worden in andere vormen die mensen nodig hebben, zoals grote letters, braille, spraak, symbolen of eenvoudiger taal.

niveau A

Succescriterium 1.1.1: Niet-tekstuele content

Alle niet-tekstuele content die aan de gebruiker wordt gepresenteerd, heeft een tekstalternatief dat een gelijkwaardig doel dient.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

De bedoeling van dit succescriterium is om informatie die wordt overgebracht door niet-tekstuele content, toegankelijk te maken door middel van een tekstalternatief. Hulpsoftware maakt deze alternatieve teksten bijvoorbeeld hoorbaar via voorleessoftware of tastbaar via braille.

Op <https://www.clo.nl/> (en alle pagina's in de website) staat in de header het logo van de Rijksoverheid. De link gaat echter niet naar de homepage van de Rijksoverheid maar naar de homepage van de website van CLO. De alternatieve tekst is 'Compendium voor de leefomgeving'. Dit komt niet overeen met de informatie die het logo geeft. Er is wel een tekstalternatief aanwezig op de afbeelding, maar die wordt nu overschreven door het aria-label op het a-element. Een advies is om de alternatieve tekst uit te breiden: 'Logo Rijksoverheid, Naar homepage van Compendium voor de leefomgeving'. Op deze manier is zowel de afbeelding beschreven als het doel van de link duidelijk (een voorwaarde voor succescriterium 2.4.4).

Op <https://www.clo.nl/> (en alle pagina's in de website) staat in de footer een afbeelding van vlinders. Het alt-attribuut is aanwezig maar bevat een spatie. Hierdoor leest een schermlezer dit op als 'afbeelding', maar vervolgens geen tekstalternatief. Een oplossing hiervoor is het weghalen van de spatie (ervan uitgaande dat deze afbeelding decoratief bedoeld is en niet het logo van CLO is).

Op <https://www.clo.nl/> staan onder de koptekst 'Uitgelicht' een aantal nieuwsberichten. De afbeelding bij het bericht 'Wereldwaterdag 2024' is decoratief, maar heeft nu een uitgebreide alt-tekst. Decoratieve afbeeldingen mogen een lege alt-tekst hebben. Dit zorgt ervoor dat schermlezers ze overslaan wat prettig is voor gebruikers omdat het luisteren naar alle informatie al heel inspannend is. Tekst als "Foto toont" is sowieso overbodig, omdat hulpsoftware al aangeeft dat het om een afbeelding gaat als deze een tekstalternatief heeft.

Op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl162501-interesse-in-natuur-2021> staat een figuur met vier

tabbladen. Klikken op een tabblad opent een iframe. De titel van het iframe bij het eerste tabblad is 'Infographic 1625_0001g_clo_01_nl'. De drie andere iframes hebben soortgelijke titels. Dit is geen goed omschrijvende titel. Dit kan opgelost worden door hier een betekenisvolle titel te geven, zodat gebruikers van hulpsoftware begrijpen welke informatie in het iframe staat. Dit komt ook voor op andere pagina's in de website. Bijvoorbeeld op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit> en op <https://www.clo.nl/en/indicators/en038629-wind-energy-capacity-1990-2022>.

Op pagina <https://www.clo.nl/indicatoren/nl162501-interesse-in-natuur-2021> staan grafieken. De informatie in deze grafieken is nu niet toegankelijk, bijvoorbeeld niet voor mensen die de grafieken niet kunnen zien. Hier moet dus een alternatief voor komen. Dit kan door middel van een tabel met de data.

Op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit> staat een afbeelding 'Indicatoren gerelateerd aan natuur en biodiversiteit'. Deze informatieve afbeelding mist een alternatieve tekst. In de afbeelding staat verder een download-icoon. Deze mist een alternatieve tekst. Zo'n downloadicoon staat ook op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl162501-interesse-in-natuur-2021> en op <https://www.clo.nl/en/indicators/en038629-wind-energy-capacity-1990-2022>. ook daar missen ze een alternatieve tekst.

Op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit> staat onder de kop 'Gerelateerde indicatoren' een lijst bestaande uit afbeeldingen en titel van een artikel. De afbeeldingen zijn decoratief maar het lege alt-attribuut ontbreekt. Een img-element moet altijd een alt-attribuut hebben. Dit komt op meer plekken voor in de website bijvoorbeeld op <https://www.clo.nl/zoeken?keys=stikstof> (in de lijst met zoekresultaten). Sommige hulpsoftware leest de bestandsnaam van de afbeelding op als het alt-attribuut ontbreekt. Dat is hinderlijk voor de gebruikers. Voeg daarom bij decoratieve afbeeldingen een leeg alt-attribuut toe.

Op https://www.clo.nl/indicatoren?key=&f%5B%5D=publication_topic%3A1&published%5Bmin%5D=2022-05-01&published%5Bmax%5D=2024-05-02 staan onder de kop '32 indicatoren' de gebruikte filters. Dit zijn links. Achter elk gebruikt filter staat een 'x', deze duidt aan dat klikken op de link het filter verwijdert. Dit icoon heeft geen alternatieve tekst en wordt daarom niet door hulpsoftware opgelezen.

Op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> staat onder de kop 'Gerelateerd' een lijst bestaande uit een afbeelding en rapport-titel. De afbeeldingen hebben allemaal dezelfde alternatieve tekst. De afbeelding is hier decoratief gebruikt waardoor het alt-attribuut leeg moet zijn.

Het volgende is niet fout, maar kan verbeterd worden. Op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl162501-interesse-in-natuur-2021> staat een figuur met 4 tabbladen. Klikken op een tabblad opent een iframe met daarin een afbeelding. De afbeeldingen hebben een goede alt-tekst. Daarnaast hebben ze ook een title-attribuut waarin een deel van de alt-tekst wordt herhaald. Sommige schermlezers lezen zowel de alt-tekst als de title-tekst op. Dat is dubbelop en minder prettig voor gebruikers van deze hulpsoftware. Een advies is dan ook om het title-attribuut te verwijderen. Dit komt bijvoorbeeld ook voor op <https://www.clo.nl/zoeken?keys=stikstof>. Daar staat onderaan de pagina een paginering. Hierin kunnen links staan naar 'Eerste', 'Vorige',

'Volgende' en 'Laatste'. Deze links hebben een title-attribuut. Dat is bijvoorbeeld bij de link 'Laatste': 'Ga naar laatste pagina'. Daarbij staat er een verborgen span 'Laatste pagina'. Schermlezers lezen dit allebei op. Dat kan wat vervelend zijn. Het advies is hier dan ook om het title-attribuut in deze links weg te halen.

Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media

Lever alternatieven voor op tijd gebaseerde media.

niveau A

Succescriterium 1.2.1: Louter-geluid en louter-videobeeld (vooraf opgenomen)

Voor media met vooraf opgenomen louter-geluid en vooraf opgenomen louter-videobeeld is het volgende waar, behalve als de audio of video een media-alternatief voor tekst is en duidelijk als zodanig is gelabeld:

- Vooraf opgenomen louter-geluid: Er wordt een alternatief geleverd voor op tijd gebaseerde media dat equivalente informatie geeft voor vooraf opgenomen louter-geluid content.
- Vooraf opgenomen louter-videobeeld: Er wordt een alternatief geleverd voor op tijd gebaseerde media of een geluidsspoor dat equivalente informatie geeft voor vooraf opgenomen louter-videobeeld content.

Resultaat

Voldoet: Geen van de technieken bij dit succescriterium is van toepassing.

niveau A

Succescriterium 1.2.2: Ondertiteling voor doven en slechthorenden (vooraf opgenomen)

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle vooraf opgenomen audiocontent in gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief is voor tekst en duidelijk als zodanig is gelabeld.

Resultaat

Voldoet: Geen van de technieken bij dit succescriterium is van toepassing.

niveau A

Succescriterium 1.2.3: Audiodescriptie of media-alternatief (vooraf opgenomen)

Er wordt een alternatief voor op tijd gebaseerde media of audiodescriptie van de vooraf opgenomen videocontent geleverd voor gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief is voor tekst en duidelijk als zodanig is gelabeld.

Resultaat

Voldoet: Geen van de technieken bij dit succescriterium is van toepassing.

niveau AA**Succescriterium 1.2.4: Ondertitels voor doven en slechthorenden (live)**

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle live audiocontent in gesynchroniseerde media.

Resultaat

 Voldoet: Geen van de technieken bij dit succescriterium is van toepassing.

niveau AA**Succescriterium 1.2.5: Audiodescriptie (vooraf opgenomen)**

Er wordt een audiodescriptie geleverd voor alle vooraf opgenomen videocontent in gesynchroniseerde media.

Resultaat

 Voldoet: Geen van de technieken bij dit succescriterium is van toepassing.

Richtlijn 1.3: Aanpasbaar

Creëer content die op verschillende manieren gepresenteerd kan worden (bijvoorbeeld eenvoudiger lay-out) zonder verlies van informatie of structuur.

niveau A

Succescriterium 1.3.1: Info en relaties

Informatie, structuur, en relaties overgebracht door presentatie kunnen door software bepaald worden of zijn beschikbaar in tekst.

Resultaat

X Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

De bedoeling van dit succescriterium is om informatie over en relaties tussen content duidelijk te maken voor alle gebruikers. Dit betekent onder andere dat visuele informatie ook op dezelfde of een gelijkwaardige manier in de code moet zijn weergegeven.

Onderaan alle onderzochte pagina's van <https://www.clo.nl/> staat een footer met een visueel verborgen `<h2>` element. Dit element bevat de tekst "Footer navigation", en lijkt daarmee de drie kolommen met navigatie links in te leiden, maar deze kolommen beginnen ieder met een eigen kop in een `<h2>` element, waarmee het vorige onderwerp met een heading van dat niveau wordt afgesloten. Dit betekent dat de kop "Footer navigation" nu een kop zonder content is. Dit probleem kan worden opgelost door de kop "Footer navigation" te verwijderen, of de drie koppen bovenaan de kolommen met `<h3>` elementen te plaatsen, zodat deze vanuit de structuur bij "Footer navigation" horen.

Op <https://www.clo.nl/> staan onder de h2-kop 'Onderwerpen' 4 visuele kopteksten. De relatie tussen deze teksten en de tekst eronder is visueel duidelijk, maar is in de code niet te bepalen. Dit kan opgelost worden door deze teksten op te maken met het h-element (bij voorkeur het h3-element).

Op <https://www.clo.nl/onderwerpen> staat een overzicht van onderwerpen. Elk onderwerp heeft een koptekst. Ook hier is de relatie tussen de visuele kopteksten en de tekst eronder niet te bepalen. Dit kan ook hier opgelost worden door van de teksten als "Afval", "Bevolking en wonen" en "Biodiversiteit" koppen te maken.

Op <https://www.clo.nl/indicatoren> staat onder de inleidende tekst de visuele koptekst 'xx indicatoren'. Deze kop is niet gecodeerd met het h-element.

Op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit> staat binnen alle h2-koppen het strong-element. Het strong-element is bedoeld om bepaalde woorden te benadrukken. Het is hier overbodig en kan verwijderd worden.

Op <https://www.clo.nl/zoeken?keys=stikstof> staat boven de zoekresultaten 'Sorteren op: Relevantie / Datum'. Visueel is het zichtbaar of er gesorteerd is op Relevantie of op Datum. Maar

deze informatie staat niet in de code zodat hulpsoftware dit niet kan bepalen en voorlezen.

Op <https://www.clo.nl/onze-diensten/contact> is de eerste alinea genest in het em-element. Het em-element is bedoeld om (enkele) woorden te benadrukken en niet om tekst visueel op te maken. Gebruik CSS of het i-element om de tekst op te maken. Dit komt op meer plekken in de website voor, bijvoorbeeld op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit>.

Het pdf-document https://data.pbl.nl/api/embed/v2/infographics/downloads/3001_001s_clo_01_nl.pdf is niet getagd. Dit wil zeggen dat er geen structuur is aangegeven in het bestand door middel van tags. Hulpsoftware (zoals een screenreader) kan hierdoor niet bepalen wat koppen, lijsten en dergelijke zijn en zal afbeeldingen negeren. Als het bestand correct getagd wordt, kan hulpsoftware beter de structuur en relaties bepalen. Bij koppen kan dan bijvoorbeeld worden voorgelezen dat dit koppen zijn. In veel gevallen kan dit probleem worden opgelost door het document vanuit het bronbestand (meestal in Word of InDesign) opnieuw te exporteren naar PDF, maar dan inclusief tags of labels. Omdat nu de tags ontbreken, kunnen andere succescriteria zoals 1.1.1 en 1.3.2 niet onderzocht worden. Let daarom op dat bij het oplossen van dit probleem nieuwe toegankelijkheidsproblemen kunnen ontstaan. Deze opmerking geldt ook voor het pdf-document https://data.pbl.nl/api/embed/v2/infographics/downloads/0386_003g_clo_29_en.pdf.

Het volgende is niet fout, maar kan verbeterd worden. Op <https://www.clo.nl/> staat in een aantal titels onder de koptekst 'Recent geactualiseerde indicatoren' een periode aangegeven, bijvoorbeeld 1990 - 2022. Het koppelteken (-) wordt door screenreaders vaak voorgelezen als 'minteken'. Een oplossing hiervoor is om in plaats van '-' bijvoorbeeld 'tot en met' te gebruiken.

niveau A

Succescriterium 1.3.2: Betekenisvolle volgorde

Als de volgorde waarin content wordt gepresenteerd van invloed is op zijn betekenis, kan een betekenisvolle leesvolgorde door software bepaald worden.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau A

Succescriterium 1.3.3: Zintuiglijke eigenschappen

Instructies die geleverd worden om content te begrijpen en te bedienen zijn niet alleen afhankelijk van zintuiglijke eigenschappen van componenten zoals vorm, omvang, visuele locatie, oriëntatie of geluid.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Op <https://www.clo.nl/onze-diensten/veelgestelde-vragen> verwijst de laatste zin van het antwoord op vraag 'zijn de cijferdata gebruikt voor de kaarten en grafieken beschikbaar' naar een visuele locatie: 'de downloadlink zit onder het downloadicoon aan de rechterkant van een figuur'. Deze instructie is nu alleen afhankelijk van de locatie op de pagina en de vorm. Doordat het downloadicoon nu geen tekstalternatief heeft, is de link tussen deze instructie en de knop nu niet te leggen voor mensen die bijvoorbeeld de pagina niet zien.

Op <https://www.clo.nl/onze-diensten/contact> staat de zin 'Klik dan op de link van één van de instituten onderaan de pagina'. Deze instructie is nu alleen afhankelijk van de locatie op de pagina. Dit kan problemen veroorzaken voor bijvoorbeeld mensen die de pagina niet zien. Dit kan opgelost worden door hier direct naar de betreffende organisaties te verwijzen.

Het volgende is niet fout, maar kan wel verbeterd worden:

Op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl162501-interesse-in-natuur-2021> staat onder de kop 'Technische toelichting': 'zie tabblad figuurdata onder Download figuurdata'. Er lijkt wel goed verwezen te zijn naar de tekst op de pagina, waardoor deze gebruikt kan worden om deze informatie te vinden. Deze tekst is echter nergens te vinden. Het is daarmee niet zozeer een toegankelijkheidsprobleem, maar een probleem voor iedereen.

niveau AA

Succescriterium 1.3.4: Weergavestand

De content beperkt de weergave en bediening niet tot een enkele presentatie-oriëntatie, zoals staand of liggend, tenzij een specifieke presentatie-oriëntatie essentieel is.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA

Succescriterium 1.3.5: Identificeer het doel van de input

Het doel van elk invoerveld waarmee informatie van de gebruiker wordt verzameld, kan door software bepaald worden wanneer:

- Het invoerveld een doel dient dat is geïdentificeerd in de paragraaf Inputdoelen voor Componenten van de Gebruikersinterface; en
- De content wordt geïmplementeerd met behulp van technologieën die ondersteuning bieden bij het identificeren van de verwachte betekenis van formulier-invoergegevens.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Op <https://www.clo.nl/onze-diensten/contact> staat een formulier. Hierin moeten persoonlijke gegevens worden ingevuld, namelijk een naam en e-mailadres. Voor mensen met een cognitieve

beperking en voor mensen die moeite hebben (of langzaam zijn) met het invullen van een formulier kan het helpen als de invoervelden voor persoonlijke gegevens automatisch ingevuld kunnen worden. In de code voor de invoervelden kan dit eenvoudig aangegeven worden met een stukje extra code. Deze extra code, het autocomplete-attribuut, ontbreekt helaas nog. Informatie over de velden waar het autocomplete-attribuut voor gebruikt moet worden en de bijbehorende waarden is te vinden op pagina <https://www.w3.org/Translations/WCAG21-nl/#input-purposes>.

Richtlijn 1.4: Onderscheidbaar

Maak het voor gebruikers gemakkelijker om content te horen en te zien, waaronder scheiding van voorgrond en achtergrond.

niveau A

Succescriterium 1.4.1: Gebruik van kleur

Kleur wordt niet als het enige visuele middel gebruikt om informatie over te brengen, een actie aan te geven, tot een reactie op te roepen of een visueel element te onderscheiden.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Op <https://www.clo.nl/en/indicators/en038629-wind-energy-capacity-1990-2022> staat onder de koptekst 'Wind energy capacity, 1990 - 2022' de link 'Energy and climate change'. Het contrast van de link met de aangrenzende tekst is 1,1:1. Mensen die slechtziend zijn kunnen deze link daarom moeilijk onderscheiden. Zorg voor een contrast van minimaal 3,0:1 of geef aan dat dit een link is door deze te onderstrepen. Dit probleem komt ook verderop op de pagina voor bij de tekst "National Climate Agreement". Dit komt op meerdere plekken in de website voor. Bijvoorbeeld op <https://www.clo.nl/en/topics/energy-and-climate-change>. Hier staat onder de koptekst 'Recently updated indicators' een overzicht van indicatoren. Onder de koptekst staat een datum en daarnaast een link. Het contrast van de link met de datum is 1,1:1. Dit moet minimaal 3,0:1 zijn. Deze problemen komen op de gehele website voor, bijvoorbeeld ook bij de links in de lopende tekst op pagina <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit>.

Op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> staan tabellen. In de tabellen staan lijsten met indicatoren. Hierin staan veel blauwe links. Als de links in een linkitem staan waarin ook gewone tekst staat, is het contrast met de aangrenzende zwarte tekstkleur te laag. Namelijk 2,5:1 terwijl het 3,0:1 moet zijn. Mensen die slechtziend zien kunnen hierdoor de links lastig onderscheiden. Het advies is dan ook om links altijd te onderstrepen. Zo kan iedereen ze goed herkennen.

Op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> staat onder de koptekst 'Gerelateerd' een overzicht van de eerdere rapporten. Elk blokje bestaat uit een afbeelding, koptekst en een regel met daarin de link 'Ruimtegebruik'. Het contrast van dit woord met aangrenzende kleuren is 1,1:1. Dat is te laag, want hier moet het minimaal 3,0:1 zijn. Slechtziende gebruikers kunnen deze link daarom niet onderscheiden. Dit komt op meerdere plekken in de website voor, bijvoorbeeld op <https://www.clo.nl/uitgelicht> in het overzicht van resultaten.

Op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> staat onder de lead een lichtblauw blok. De link 'downloaden' hierin heeft een contrast van 2,4:1 met de aangrenzende kleuren. Dit moet minimaal 3,0:1 zijn.

Op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl162501-interesse-in-natuur-2021> staat een i-frame met daarin 4 tabbladen. In de afbeeldingen die op de eerste 3 tabbladen staan, worden alleen kleuren gebruikt om informatie over te brengen. Ditzelfde komt voor in de figuur op <https://www.clo.nl/en/indicators/en038629-wind-energy-capacity-1990-2022>. Daarbij is het contrast tussen de gebruikte kleuren te laag, lager dan het vereiste 3,0:1. Mensen die slechtziend zijn of kleurenblind kunnen deze figuren daarom niet goed zien en interpreteren. Een advies is om hier kleuren met voldoende contrast te gebruiken of naast kleur een tweede decoratieve hint te geven.

Bijvoorbeeld door een patroon toe te voegen.

Dezelfde afbeelding is ook te zien in pdf-document https://data.pbl.nl/api/embed/v2/infographics/downloads/0386_003g_clo_29_en.pdf. Kleuren geven aan of het om onshore of offshore gaat.

Mensen die slecht kleuren kunnen zien kunnen deze niet onderscheiden. Ook hier het advies om kleuren met voldoende contrast te gebruiken of naast kleur een tweede decoratieve hint te geven. Bijvoorbeeld door een patroon toe te voegen.

niveau A

Succescriterium 1.4.2: Geluidbediening

Als een geluidswaarschuwing op een webpagina automatisch meer dan 3 seconden speelt, is er of een mechanisme beschikbaar om de geluidswaarschuwing te pauzeren of te stoppen, of er is een mechanisme beschikbaar om het geluidsvolume onafhankelijk van het overall systeemvolume te regelen.

Resultaat

Voldoet: Geen van de technieken bij dit succescriterium is van toepassing.

niveau AA

Succescriterium 1.4.3: Contrast

De visuele weergave van tekst en afbeeldingen van tekst heeft een contrastverhouding van ten minste 4,5:1, behalve in de volgende gevallen:

- **Grote tekst:** Grote tekst en afbeeldingen van grote tekst hebben een contrastverhouding van ten minste 3:1;
- **Incidenteel:** Tekst of afbeeldingen van tekst die deel zijn van een inactieve component van de gebruikersinterface, die puur decoratief zijn, die voor niemand zichtbaar zijn, of die onderdeel zijn van een afbeelding die significant andere visuele content bevat, hebben geen contrasteis.
- **Logotypes:** Tekst die onderdeel is van een logo of merknaam heeft geen contrasteis.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Slechtziende of kleurenblinde gebruikers kunnen moeite hebben om teksten te lezen als het contrast met de achtergrond te laag is. Normale tekst moet een minimaal contrast hebben van 4,5:1 en teksten groter dan 24px/18pt (of 19px/14pt voor dikgedrukte tekst) moeten een minimaal

contrast hebben van 3,0:1. De website voldoet in een aantal situaties niet aan dit succescriterium. In al deze situaties moet meer contrast gecreëerd worden tussen de tekst en achtergrond. Hier volgen enkele voorbeelden.

Op <https://www.clo.nl/actueel/nieuws/internationale-dag-van-de-biodiversiteit-2024-be-part-of-the-plan> staat onderaan de pagina de koptekst Biodiversiteit. Het contrast van de tekst op de achtergrond is 2,9:1. Dat zou hier minimaal 3,0:1 moeten zijn (want het gaat hier om grote tekst). Dit komt ook voor op andere plekken in de website, bijvoorbeeld op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> (de koptekst Ruimtegebruik onderaan de pagina).

Op <https://www.clo.nl/onze-diensten/veelgestelde-vragen> heeft de oranje hover-kleur van de vragen een contrast van 3,2:1. Dit is te laag en moet minimaal 4,5:1 zijn. Het gaat bijvoorbeeld om de tekst "Hoe verwijst ik naar het Compendium voor de Leefomgeving?".

Op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> staat een knop 'Vier prioriteiten'. Het contrast van de witte tekst op de oranje achtergrond is 3,2:1. Dit moet minimaal 4,5:1 zijn.

Op <https://www.clo.nl/en/topics/energy-and-climate-change> staat onderaan de button 'To all indicators on this topic'. Het contrast van de oranje letter op de witte achtergrond is 3,2:1. Dat moet hier 4,5:1 zijn (normale tekst).

Ook in hover-status is het contrast van de tekst te laag, want het is 2,7:1 met de achtergrondkleur. Dit moet hier minimaal 4,5:1 zijn.

niveau AA

Succescriterium 1.4.4: Herschalen van tekst

Behalve voor ondertitels voor doven en slechthorenden en afbeeldingen van tekst, kan tekst zonder hulptechnologie tot 200 procent schalen zonder verlies van content of functionaliteit.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Als de website wordt bekeken bij een breedte van 1280 pixels en als ingezoomd wordt, moeten teksten tot 200% vergroot kunnen worden en mag geen content of functionaliteit verloren gaan.

Op <https://www.clo.nl/indicatoren> verdwijnen de introteksten in de lijst van indicatoren.

Op <https://www.clo.nl/actueel/nieuws/internationale-dag-van-de-biodiversiteit-2024-be-part-of-the-plan> verdwijnt bij sterk inzoomen de zijnavigatie. Dit komt ook voor op andere pagina's in de website, bijvoorbeeld op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> en op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl162501-interesse-in-natuur-2021>.

niveau AA**Succescriterium 1.4.5: Afbeeldingen van tekst**

Als de gebruikte technologieën de visuele weergave tot stand kunnen brengen, gebruik dan liever tekst in plaats van afbeeldingen van tekst om informatie over te brengen, behalve in de volgende gevallen:

- **Aanpasbaar:** De afbeelding van tekst kan visueel worden aangepast aan de eisen van de gebruiker;
- **Essentieel:** Een specifieke weergave van tekst is essentieel voor de informatie die wordt overgebracht. Logotypes (tekst die onderdeel is van een logo of merknaam) worden als essentieel beschouwd.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA**Succescriterium 1.4.10: Reflow**

Content kan zonder verlies van informatie of functionaliteit en zonder te moeten scrollen in twee dimensies, worden weergegeven voor:

- Verticaal scrollbare content met een breedte gelijkwaardig aan 320 CSS-pixels;
- Horizontaal scrollbare content met een hoogte gelijkwaardig aan 256 CSS-pixels;

Met uitzondering van delen van de content die voor het gebruik of de betekenis een tweedimensionale lay-out vereisen.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Als de website wordt bekeken bij een resolutie van 320 bij 256 pixels of een resolutie van 1280 bij 1024 pixels en 400% zoom, mag geen content verloren gaan en mag niet horizontaal gescrold worden om content te kunnen lezen. Dit is van belang voor slechtzienden die het beeld ingezoomd bekijken. Het kost hen namelijk extra inspanning als ze bij elke regel heen en weer moeten scrollen.

Op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit> valt de downloadknop van de afbeelding over de tekst op de afbeelding heen waardoor de afbeelding niet meer goed bekeken kan worden.

Op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> valt de derde kolom van de tabel buiten het scherm. Ook is de tekst in de tweede kolom niet overal helemaal te lezen. Bij tabellen geldt dat het wel toegestaan is om een mogelijkheid tot scrollen aan te bieden. Er kan bijvoorbeeld een scrolbalk bij de tabel worden aangeboden. Let er wel op dat het dan nog steeds niet toegestaan is om op de rest van de pagina te moeten scrollen.

Op <https://www.clo.nl/indicatoren/nl162501-interesse-in-natuur-2021> valt de downloadknop bij het

derde tabblad over de inhoud van de afbeelding zodat de legenda bij deze afbeelding niet te lezen is.

niveau AA**Succescriterium 1.4.11: Contrast van niet-tekstuele content**

De visuele weergave van het volgende heeft een contrastverhouding van ten minste 3:1 ten opzichte van aangrenzende kleuren:

- **Componenten van de gebruikersinterface:** Visuele informatie die vereist is om componenten van de gebruikersinterface en statussen te identificeren, met uitzondering van inactieve componenten of componenten waarvan de weergave van de component wordt bepaald door de user agent en niet wordt aangepast door de auteur;
- **Grafische objecten:** Delen van afbeeldingen die vereist zijn om de content te begrijpen, behalve wanneer een specifieke weergave van afbeeldingen essentieel is voor de informatie die wordt overgebracht.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA**Succescriterium 1.4.12: Tekstafstand**

Bij content die wordt geïmplementeerd met opmaaktalen die de volgende stijleigenschappen voor tekst ondersteunen, is er geen sprake van verlies van content of functionaliteit door het instellen van alle volgende, en door het niet wijzigen van andere stijleigenschappen:

- Regelhoogte (regelafstand) naar ten minste 1,5 keer de lettergrootte;
- Afstand tussen alinea's naar ten minste 2 keer de lettergrootte;
- Letterafstand (spatiëren van letters) naar ten minste 0,12 keer de lettergrootte;
- Spatiëren van woorden naar ten minste 0,16 keer de lettergrootte.

Uitzondering: Menselijke talen en scripts die geen gebruik maken van een of meer van deze eigenschappen voor tekststijl in schriftelijke tekst, kunnen voldoen aan de eisen door alleen gebruik te maken van de eigenschappen die bestaan voor de betreffende combinatie van taal en script.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA**Succescriterium 1.4.13: Content bij hover of focus**

Wanneer aanvullende content zichtbaar wordt en daarna weer verborgen, door het gebruik van hover met de aanwijzer of focus met het toetsenbord, gelden de volgende zaken:

- **Sluiten:** Er is een mechanisme beschikbaar waarmee de aanvullende content kan worden gesloten zonder de aanwijzer hover of de toetsenbordfocus te verplaatsen, tenzij de aanvullende content een invoerfout communiceert of andere content niet verbergt of vervangt;
- **Aanwijsbaar:** Wanneer een aanwijzer hover aanvullende content kan activeren, dan kan de aanwijzer over de aanvullende content worden bewogen zonder dat deze verdwijnt;
- **Aanhouden:** De aanvullende content blijft zichtbaar totdat de oorzaak voor de hover of focus is verwijderd, de gebruiker de content sluit of de informatie niet langer geldig is.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

Principe 2: Bedienbaar

Componenten van de gebruikersinterface en navigatie moeten bedienbaar zijn.

Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijk

Maak alle functionaliteit beschikbaar vanaf een toetsenbord.

niveau A

Succescriterium 2.1.1: Toetsenbord

Alle functionaliteit van de content is bedienbaar via een toetsenbordinterface zonder dat afzonderlijke toetsaanslagen aan tijd gebonden zijn, behalve als de onderliggende functie een invoer vereist die afhangt van het pad dat de gebruiker aflegt en niet alleen van de eindpunten.

Opmerking 1: deze uitzondering is gerelateerd aan de onderliggende functie, niet aan de invoertechniek. Als we bijvoorbeeld met de hand geschreven tekst invoeren, vereist de invoertechniek (met de hand geschreven tekst) padafhankelijke invoer, maar de onderliggende functie (tekstinvoer) vereist dat niet.

Opmerking 2: dit succescriterium verbiedt geen muisinvoer of andere invoermethoden naast de toetsenbordinvoer en wil dit ook niet ontmoedigen.

Resultaat

 Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> is de knop 'Nationale belangen' niet bereikbaar met het toetsenbord.

niveau A

Succescriterium 2.1.2: Geen toetsenbordval

Als de toetsenbordfocus met de toetsenbordinterface verplaatst kan worden naar een component van de pagina, dan kan de focus ook met alleen de toetsenbordinterface weer van dat component weg worden bewogen, en, als er meer nodig is dan de standaard pijl- of tabtoetsen of andere standaard methoden om de focus te verplaatsen, dan wordt de gebruiker geïnformeerd over de manier waarop de focus kan worden verplaatst.

Resultaat

 Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau A**Succescriterium 2.1.4: Enkel teken sneltoetsen**

Wanneer een sneltoets in content wordt geïmplementeerd door alleen letters (inclusief hoofdletters en kleine letters), leestekens, cijfers of symbolen te gebruiken, geldt ten minste één van de volgende zaken:

- **Uitzetten:** Er is een mechanisme beschikbaar waarmee de sneltoets kan worden uitgezet;
- **Opnieuw toewijzen:** Er is een mechanisme beschikbaar om de sneltoets opnieuw toe te wijzen aan één of meerdere niet-afdrukbare tekens (bijv. Ctrl, Alt, enz.);
- **Alleen actief bij focus:** De sneltoets voor een component van de gebruikersinterface is alleen actief wanneer de betreffende component de focus heeft.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

Richtlijn 2.2: Genoeg tijd

Geef gebruikers genoeg tijd om content te lezen en te gebruiken.

niveau A

Succescriterium 2.2.1: Timing aanpasbaar

Voor elke tijdslijm die door de content wordt ingesteld geldt ten minste een van de volgende zaken: uitzetten, aanpassen, verlengen, realtime uitzondering, essentiële uitzondering of 20 uur uitzondering.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau A

Succescriterium 2.2.2: Pauzeren, stoppen, verbergen

Voor alle bewegende, knipperende, scrollende of automatisch actualiserende informatie gelden alle volgende zaken:

- **Bewegen, knipperen, scrollen:** Voor bewegende, knipperende of scrollende informatie die (1) automatisch start, (2) langer dan vijf seconden duurt, en (3) parallel met andere content wordt getoond, is er een mechanisme voor de gebruiker om dit te pauzeren, te stoppen of te verbergen, tenzij de beweging, knipperring of scrolling, onderdeel is van een activiteit waar ze essentieel is en
- **Automatisch actualiserend:** Voor elke soort automatisch actualiserende informatie die (1) automatisch start en (2) parallel met andere content wordt gepresenteerd, is er een mechanisme voor de gebruiker om dit te pauzeren, te stoppen of te verbergen of de frequentie van de actualisering in te stellen tenzij de automatische actualisering onderdeel is van een activiteit waar ze essentieel is.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

Richtlijn 2.3: Toevallen

Ontwerp content niet op een manier waarvan bekend is dat die toevallen veroorzaakt.

niveau A

Succescriterium 2.3.1: Drie flitsen of beneden drempelwaarde

Webpagina's bevatten niets wat meer dan drie keer flitst in enige periode van één seconde of de flits is beneden de algemene flits- en rodeflitsdrempelwaarden.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

Richtlijn 2.4: Navigeerbaar

Lever manieren om gebruikers te helpen navigeren, content te vinden en te bepalen waar ze zijn.

niveau A

Succescriterium 2.4.1: Blokken omzeilen

Er is een mechanisme beschikbaar om blokken content die op meerdere webpagina's worden herhaald te omzeilen.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau A

Succescriterium 2.4.2: Paginatitel

Webpagina's hebben titels die het onderwerp of doel beschrijven.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Dit succescriterium is ervoor bedoeld om te kunnen achterhalen op welke pagina de gebruiker zich bevindt. De pagina-titel wordt onder andere getoond in de titelbalk van de browser en kan door middel van hulpsoftware opgevraagd worden. Belangrijk hiervoor is dat de paginatitel het onderwerp of doel beschrijft én uniek is.

Het PDF-document https://data.pbl.nl/api/embed/v2/infographics/downloads/3001_001s_clo_01_nl.pdf heeft als titel '3001_001s_clo'. Dit is geen goede beschrijving van de inhoud van dit document. Als de instellingen van het document kloppen, dan verschijnt deze titel in de titelbalk en het tabblad van een pdf-reader. Ook kan deze als eerste worden voorgelezen door een screenreader. Een advies is om een duidelijke titel aan het document toe te voegen.

Het PDF-document https://data.pbl.nl/api/embed/v2/infographics/downloads/0386_003g_clo_29_en.pdf heeft als titel '0386_003g_clo'. Dit is geen goede beschrijving van de inhoud van dit document. Als de instellingen van het document kloppen, dan verschijnt deze titel in de titelbalk en het tabblad van een pdf-reader. Ook kan deze als eerste worden voorgelezen door een screenreader. Een advies is om een duidelijke titel aan het document toe te voegen.

niveau A**Succescriterium 2.4.3: Focus volgorde**

Als een webpagina sequentieel genavigeerd kan worden en de navigatiesequenties hebben invloed op de betekenis of het gebruik, dan krijgen focusbare componenten de focus in de juiste volgorde waardoor betekenis en bedienbaarheid behouden blijft.

Resultaat

X Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Als flink ingezoomd wordt door iemand die slechtziend is, bijvoorbeeld tot 200%, verschijnt een zogenaamd hamburgermenu. Als iemand dit menu opent en door dit menu navigeert, blijft de focus niet in dit menu, maar komt deze ook op de onderliggende pagina terecht. Dat is niet logisch. Als het menu geopend wordt bedekt deze het hele contentscherm. Dan is het ook de bedoeling dat de focus binnen het menu blijft tot een keuze wordt gemaakt of het menu weer gesloten wordt. Dit probleem komt op alle pagina's voor.

<https://www.clo.nl/>

niveau A**Succescriterium 2.4.4: Linkdoel (in context)**

Het doel van elke link kan bepaald worden uit enkel de linktekst of uit de linktekst samen met zijn door software bepaalde linkcontext, behalve daar waar het doel van de link een dubbelzinnige betekenis zou kunnen hebben voor gebruikers in het algemeen.

Resultaat

X Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Voor gebruikers met een beperking is het nodig dat het doel van elke link duidelijk is. Zij kunnen bijvoorbeeld door middel van het volgen van links door een webpagina navigeren of via hulpsoftware een lijst met alle links op een pagina opvragen.

Op de pagina <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit> staat een iframe met een infographic. Rechtsbovenin dit iframe is een downloadicoon zichtbaar. Dit icoon is een knop om een dropdown te openen met meerdere downloadopties. De linkteksten zijn hier "Download bitmap" en "Download PDF". Deze linkteksten geven niet duidelijk aan wat er precies gedownload wordt. Dit kan opgelost worden door de linktekst (onzichtbaar) uit te breiden naar bijvoorbeeld "Download PDF infographic: Trajectverkenning Klimaatneutraal 2050".

Dit probleem komt op meerdere pagina's voor, zoals onder andere ook <https://www.clo.nl/en/indicators/en038629-wind-energy-capacity-1990-2022>.

Het volgende is niet fout, maar kan wel verbeterd worden:

Op <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022> staan in de tabel bij

punt 2 de link 'zie nationaal belang 4'. Deze link werkt nu niet. Ook bij punt 3 staat zo'n link.

niveau AA

Succescriterium 2.4.5: Meerdere manieren

Er is meer dan één manier beschikbaar om een webpagina binnen een verzameling webpagina's te vinden, behalve wanneer de webpagina het resultaat is van, of een stap in, een proces.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA

Succescriterium 2.4.6: Koppen en labels

Koppen en labels beschrijven het onderwerp of doel.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Dit succescriterium helpt onder andere mensen die schermlezers gebruiken door te garanderen dat koppen betekenis hebben als ze zonder context worden opgelezen. Ook voor mensen met een cognitieve beperking is dit nodig.

Op <https://www.clo.nl/> (en alle andere pagina's in de website) staan in de footer de kopteksten 'Onze diensten' en 'Over CLO'. De subitems komen niet overeen met de inhoud van de kopteksten. Zo staat Contact onder de tekstkop 'Onze diensten'. Een logischer indeling is de kop 'Over CLO' met als subitems 'Over ons', 'Veelgestelde vragen', 'Contact', 'Monitor Nationale Omgevingsvisie' en de kop 'Over deze website' met daaronder de overgebleven items.

niveau AA

Succescriterium 2.4.7: Focus zichtbaar

Elke gebruikersinterface die met een toetsenbord te bedienen is, heeft een bedieningswijze waarbij de indicator van de toetsenbordfocus zichtbaar is.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA**Succescriterium 2.4.11: Focus niet bedekt (minimum)**

Wanneer een component van de gebruikersinterface de toetsenbordfocus krijgt, wordt die component niet volledig bedekt door de content die door de auteur is gecreëerd.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

WCAG 2.2

Succescriterium 2.4.11 is onderdeel van WCAG 2.2. Dit succescriterium is geen *wettelijke* norm voor websites en apps van de overheid. We adviseren om wel alvast aan de vereisten van dit succescriterium te voldoen.

Richtlijn 2.5: Input Modaliteiten

Maak het eenvoudiger voor gebruikers om de functionaliteit te bedienen met andere vormen van invoer dan alleen het toetsenbord.

niveau A

Succescriterium 2.5.1: Aanwijzergebaren

Alle functionaliteit waarmee bij de bediening gebruik wordt gemaakt van meerpunts- of padgebaseerde gebaren, kan worden bediend met een enkele aanwijzer zonder een padgebaseerd gebaar, tenzij een meerpunts- of padgebaseerd gebaar essentieel is.

Resultaat

✓ Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau A

Succescriterium 2.5.2: Aanwijzerannulering

Voor functionaliteit die kan worden bediend met een enkele aanwijzer, geldt ten minste één van de volgende zaken:

- **Geen down-event:** Het down-event van de aanwijzer wordt niet gebruikt om enig onderdeel van de functie uit te voeren;
- **Afbreken of ongedaan maken:** De functie wordt voltooid door het up-event en er is een mechanisme beschikbaar om de functie af te breken voordat deze wordt voltooid of om de functie ongedaan te maken als deze is voltooid;
- **Up reversal:** Met het up-event wordt elk resultaat van het voorgaande down-event ongedaan gemaakt;
- **Essentieel:** Het voltooien van de functie met het down-event is essentieel.

Resultaat

✓ Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau A

Succescriterium 2.5.3: Label in naam

Bij componenten van de gebruikersinterface met labels die tekst of afbeeldingen van tekst bevatten, bevat de naam de tekst die visueel wordt weergegeven.

Resultaat

✗ Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Dit succescriterium is bedoeld om spraakbediening mogelijk te maken. Belangrijk hierbij is dat

de visueel zichtbare tekst onderdeel is van de toegankelijkheidsnaam van het element. Mensen die spraakbedieningssoftware gebruiken kunnen dan de zichtbare tekst inspreken om een element te bedienen.

Op <https://www.clo.nl> (en alle Nederlandstalige pagina's in de website) staat in de header een zoekveld. De zichtbare tekst is 'Zoeken'. De toegankelijke naam (toegekend via een label-element) is 'Zoek op trefwoord'. Iemand die met spraaksoftware navigeert kan dit zoekveld daarom moeilijk bedienen. Want het spraakcommando 'Zoeken' komt niet voor in de toegankelijke naam. Een advies is dan ook om het label-element aan te passen en daarvan te maken 'Zoeken op trefwoord'.

Bovenaan de onderzochte Nederlandstalige pagina's, zoals bijvoorbeeld <https://www.clo.nl/>, staat een link naar de Engelstalige versie van de website. De visuele tekst van deze link is "English", maar een aria-label attribuut geeft deze link het label "Bekijk site in het Engels". Hulpsoftware herkent deze link alleen met de tekst in het aria-label attribuut, omdat deze de linktekst als het ware "overschrijft". Een gebruiker van spraakbesturingssoftware dient deze link te benaderen met het label, maar "English" wordt niet herkend als de naam van dit element. Het is dus belangrijk om het zichtbare label op te nemen in het label dat beschikbaar is voor hulpsoftware; of voor een minder foutgevoelige oplossing, geen aria-label te gebruiken en de verduidelijking van de linktekst als visueel verborgen tekst binnen het link element toe te voegen. Dit probleem komt ook voor op de Engelstalige pagina's, waar de visuele tekst "Nederlands" ook niet voorkomt in het de toegankelijkheidsnaam "View site in Dutch".

niveau A

Succescriterium 2.5.4: Bewegingsactivering

Functionaliteit die kan worden bediend door de beweging van een apparaat of beweging van een gebruiker, kan ook worden bediend met componenten van de gebruikersinterface. De reactie op de beweging kan worden uitgeschakeld om onbedoelde activering te voorkomen, behalve wanneer:

- **Ondersteunde interface:** De beweging wordt gebruikt om de functionaliteit te bedienen via een door toegankelijkheid ondersteunde interface;
- **Essentieel:** De beweging is essentieel voor de functie en wanneer de reactie op de beweging wordt uitgeschakeld, wordt de activiteit ongeldig gemaakt.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA

Succescriterium 2.5.7: Sleepbewegingen

Alle functionaliteit die voor de bediening gebruik maakt van een sleepbeweging kan worden bereikt door een enkele aanwijzer zonder slepen, tenzij slepen essentieel is of de functionaliteit wordt bepaald door de user-agent en niet wordt aangepast door de auteur.

Resultaat

✓ Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

WCAG 2.2

Succescriterium 2.5.7 is onderdeel van WCAG 2.2. Dit succescriterium is geen *wettelijke* norm voor websites en apps van de overheid. We adviseren om wel alvast aan de vereisten van dit succescriterium te voldoen.

niveau AA

Succescriterium 2.5.8: Grootte van het aanwijsgebied (minimum)

De grootte van het aanwijsgebied voor aanwijzerinvoer is ten minste 24 bij 24 CSS-pixels, behalve in de volgende gevallen:

- **Afstand:** Te kleine aanwijsgebieden (minder dan 24 bij 24 CSS-pixels) zijn gepositioneerd zodat als een cirkel met een diameter van 24 CSS-pixels wordt gecentreerd op het begrenzingskader van elk aanwijsgebied, de cirkels geen ander aanwijsgebied of de cirkel voor een ander te klein aanwijsgebied overlappen;
- **Gelijkwaardig:** De functie kan worden bereikt via een ander bedieningselement op dezelfde pagina dat aan dit criterium voldoet;
- **Inline:** Het aanwijsgebied bevindt zich in een zin of de grootte ervan wordt op een andere manier beperkt door de regelhoogte van tekst die geen deel uitmaakt van het aanwijsgebied;
- **Bepaald door user-agent:** De grootte van het aanwijsgebied wordt bepaald door de user-agent en wordt niet aangepast door de auteur;
- **Essentieel:** Een specifieke weergave van het aanwijsgebied is essentieel of is wettelijk vereist voor de betreffende informatie.

Resultaat

✓ Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

WCAG 2.2

Succescriterium 2.5.8 is onderdeel van WCAG 2.2. Dit succescriterium is geen *wettelijke* norm voor websites en apps van de overheid. We adviseren om wel alvast aan de vereisten van dit succescriterium te voldoen.

Principe 3: Begrijpelijk

Informatie en de bediening van de gebruikersinterface moeten begrijpelijk zijn.

Richtlijn 3.1: Leesbaar

Maak tekstcontent leesbaar en begrijpelijk.

niveau A

Succescriterium 3.1.1: Taal van de pagina

De standaard menselijke taal van elke webpagina kan door software bepaald worden.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Er is niet aangegeven in welke taal https://data.pbl.nl/api/embed/v2/infographics/downloads/3001_001s_clo_01_nl.pdf is geschreven. Schermlezers weten daardoor niet in welke taal de tekst gepresenteerd moet worden. Advies is om in de bestandseigenschappen van de pdf aan te geven in welke natuurlijke taal deze is geschreven.

Dit geldt ook voor https://data.pbl.nl/api/embed/v2/infographics/downloads/0386_003g_clo_29_en.pdf.

niveau AA

Succescriterium 3.1.2: Taal van onderdelen

De menselijke taal van elke passage of zin in de content kan door software bepaald worden, behalve waar het gaat om eigennamen, technische termen, woorden van onbepaalde taal en woorden of zinnen die deel zijn gaan uitmaken van het jargon van de onmiddellijk omringende tekst.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

Richtlijn 3.2: Voorspelbaar

Maak het uiterlijk en de bediening van webpagina's voorspelbaar.

niveau A

Succescriterium 3.2.1: Bij focus

Als een component de focus krijgt, dan veroorzaakt dat geen contextwijziging.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau A

Succescriterium 3.2.2: Bij input

Verandering van de instelling van een component van de gebruikersinterface veroorzaakt niet automatisch een contextwijziging tenzij de gebruiker geïnformeerd is over het gedrag vóór het gebruik van dit component.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

Op <https://www.clo.nl/indicatoren> toont een lijst met indicatoren. De pagina ververst als een checkbox wordt aangevinkt. De focus staat dan weer aan het begin van de pagina. Dit is een onverwachte contextwijziging (want zonder waarschuwing vooraf). Dit kan voor verwarring zorgen bij gebruikers van hulpsoftware, omdat onduidelijk is waar ze zich dan op de pagina bevinden. Dit komt ook op andere pagina's voor bij soortgelijke componenten, bijvoorbeeld op <https://www.clo.nl/uitgelicht>, <https://www.clo.nl/zoeken?keys=stikstof> en <https://www.clo.nl/en/indicators>.

niveau AA

Succescriterium 3.2.3: Consistente navigatie

Navigatiemechanismen, die op meerdere webpagina's binnen een verzameling webpagina's herhaald worden, komen elke keer dat ze worden herhaald in dezelfde relatieve volgorde voor, tenzij een verandering wordt geïnitieerd door de gebruiker.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA**Succescriterium 3.2.4: Consistente identificatie**

Componenten die dezelfde functionaliteit hebben binnen een verzameling webpagina's worden consistent geïdentificeerd.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau A**Succescriterium 3.2.6: Consistente hulp**

Als een webpagina een van de volgende hulpmechanismes bevat, en die mechanismes op meerdere webpagina's binnen een verzameling webpagina's worden herhaald, dan komen ze in dezelfde relatieve volgorde voor ten opzichte van andere paginacontent, tenzij een wijziging wordt geïnitieerd door de gebruiker:

- Menselijke contactgegevens;
- Menselijk contactmechanisme;
- Zelfhulpoptie;
- Een volledig geautomatiseerd contactmechanisme.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

WCAG 2.2

Succescriterium 3.2.6 is onderdeel van WCAG 2.2. Dit succescriterium is geen *wettelijke* norm voor websites en apps van de overheid. We adviseren om wel alvast aan de vereisten van dit succescriterium te voldoen.

Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer

Help gebruikers om fouten te vermijden en ze te verbeteren.

niveau A

Succescriterium 3.3.1: Fout identificatie

Als een invoerfout automatisch ontdekt wordt, dan wordt het onderdeel waar de fout zit geïdentificeerd en de fout wordt tekstueel aan de gebruiker meegedeeld.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

De bedoeling van dit succescriterium is om gebruikers te laten weten dat er een fout is opgetreden, en om welke fout het precies gaat. De foutmelding moet zo specifiek mogelijk zijn.

Op <https://www.clo.nl/onze-diensten/contact> staat een formulier. Wanneer een gebruiker de verplichte velden niet invult, wordt er bij het veld een melding getoond 'Vul dit veld in'. Dit is een instructie en geen foutmelding. Een op maat geschreven foutmelding geeft de gebruiker meer houvast. Een advies is om de foutmelding bijvoorbeeld als volgt te schrijven: 'Er is geen naam ingevuld. Vul uw naam in.' Bovendien verdwijnt een dergelijke browserafhankelijke melding als de focus verplaatst wordt en in sommige browsers na enige tijd en is er maar één foutmelding per keer te zien, ook als er bij verschillende velden fouten optreden. Er zijn dus verschillende problemen met dit soort foutmeldingen. Maak gebruik van foutmeldingen die in de website zijn ingebouwd en niet van browserafhankelijke foutmeldingen.

niveau A

Succescriterium 3.3.2: Labels of instructies

Als de content gebruikersinvoer vereist, dan worden labels of instructies geleverd.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA

Succescriterium 3.3.3: Foutsuggestie

Als een invoerfout automatisch ontdekt wordt en suggesties voor verbetering bekend zijn, dan worden de suggesties aan de gebruiker geleverd, tenzij dit de beveiliging of het doel van de content in gevaar zou brengen.

Resultaat

✓ Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau AA**Succescriterium 3.3.4: Foutpreventie (wettelijk, financieel, gegevens)**

Voor webpagina's die wettelijke verplichtingen of financiële transacties voor de gebruiker uitvoeren, die, door de gebruiker te beheren gegevens in gegevensopslagplaatsen verwijderen of wijzigen, of die antwoorden van de gebruiker verzenden, geldt ten minste één van de volgende zaken: verzendingen kunnen ongedaan gemaakt worden, de gegevens zijn te controleren of de gegevens kunnen worden bevestigd.

Resultaat

✓ Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

niveau A**Succescriterium 3.3.7: Overbodige invoer**

Informatie die eerder is ingevoerd door of aangeboden aan de gebruiker en opnieuw moet worden ingevoerd tijdens hetzelfde proces, is ofwel:

- automatisch ingevuld, of
- beschikbaar voor de gebruiker om te selecteren.

Behalve wanneer:

- opnieuw invoeren van de informatie essentieel is,
- de informatie nodig is om de security van de content te waarborgen, of
- eerder ingevoerde informatie niet langer geldig is.

Resultaat

✓ Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

WCAG 2.2

Succescriterium 3.3.7 is onderdeel van WCAG 2.2. Dit succescriterium is geen *wettelijke* norm voor websites en apps van de overheid. We adviseren om wel alvast aan de vereisten van dit succescriterium te voldoen.

niveau AA**Succescriterium 3.3.8: Toegankelijke authenticatie (minimum)**

Een cognitieve functietest (zoals het onthouden van een wachtwoord of het oplossen van een puzzel) is bij geen enkele stap van een authenticatie proces verplicht, tenzij die stap ten minste een van de volgende opties biedt:

Alternatief

Een andere authenticatiemethode die niet afhankelijk is van een cognitieve functietest.

Mechanisme

Er is een mechanisme beschikbaar om de gebruiker te helpen bij het voltooien van de cognitieve functietest.

Objectherkenning

De cognitieve functietest is gericht op het herkennen van objecten.

Persoonlijke content

De cognitieve functietest is gericht op het identificeren van niet-tekstuele content die de gebruiker aan de website heeft verstrekt.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

WCAG 2.2

Succescriterium 3.3.8 is onderdeel van WCAG 2.2. Dit succescriterium is geen *wettelijke* norm voor websites en apps van de overheid. We adviseren om wel alvast aan de vereisten van dit succescriterium te voldoen.

Principe 4: Robuust

Content moet voldoende robuust zijn om betrouwbaar geïnterpreteerd te kunnen worden door een breed scala van user agents, met inbegrip van hulptechnologieën.

Richtlijn 4.1: Compatibel

Maximaliseer compatibiliteit met huidige en toekomstige user agents, met inbegrip van hulptechnologieën.

niveau A

Succescriterium 4.1.1: Parsen

In content die geïmplementeerd is met opmaaktalen hebben elementen volledige begin- en eindtags, zijn elementen genest volgens hun specificatie, bevatten elementen geen dubbele attributen en zijn alle ID's uniek, behalve waar de specificatie deze eigenschappen toelaat.

Resultaat

Voldoet: De onderzochte set pagina's voldoet aan dit succescriterium.

WCAG 2.2

Succescriterium 4.1.1 is vervallen in WCAG 2.2. Dit succescriterium is daarom niet onderzocht. Voor WCAG 2.1 wordt automatisch voldaan aan dit succescriterium.

niveau A

Succescriterium 4.1.2: Naam, rol, waarde

Voor alle componenten van de gebruikersinterface (inclusief, maar niet uitsluitend voor formulierelementen, links en door scripts gegenereerde componenten), kunnen de naam (name) en rol (role), door software bepaald worden; toestanden (states), eigenschappen (properties) en waarden (values) die door de gebruiker ingesteld kunnen worden kunnen door software bepaald worden; en kennisgeving van veranderingen in deze items is beschikbaar voor user agents, met inbegrip van hulptechnologieën.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

De bedoeling van dit succescriterium is dat software de juiste naam, rol en waarde of status van interactieve componenten kan bepalen.

Op <https://www.clo.nl/zoeken?keys=stikstof> kan gefilterd worden op onderwerp. Alle selectievakjes missen een toegankelijke naam. Dit komt mogelijk doordat er een koppelteken (-) is gebruikt in de id's.

niveau AA**Succescriterium 4.1.3: Statusberichten**

In content die is geïmplementeerd met opmaaktalen kunnen statusberichten door software bepaald worden met behulp van rol (role) of eigenschappen (properties), zodat hulptechnologieën de berichten aan de gebruiker kunnen presenteren zonder dat ze de focus krijgen.

Resultaat

Voldoet niet: De onderzochte set pagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bevindingen

De bedoeling van dit succescriterium is dat veranderingen op een webpagina ook beschikbaar zijn voor gebruikers van hulpsoftware. Als bijvoorbeeld een melding verschijnt, kan deze dan bijvoorbeeld worden voorgelezen met behulp van een screenreader.

Het volgende wordt niet afgekeurd, maar er zou hier een probleem kunnen ontstaan bij het oplossen van een ander probleem: Op pagina <https://www.clo.nl/uitgelicht> wijzigt het aantal resultaten als filtering wordt toegepast. Het nieuwe aantal resultaten wordt dan getoond boven de lijst met resultaten. Deze informatie is visueel te zien, maar wordt niet doorgegeven aan hulpsoftware. In de huidige situatie wordt de hele pagina herladen, waardoor het wel duidelijk is dat er iets gebeurd is. Dit vormt nu echter een probleem voor succescriterium 3.2.2. Als dat wordt opgelost door te zorgen dat de pagina niet herladen wordt, maar alleen de resultaten ingeladen worden, dan moet de tekst waarmee aangegeven wordt hoeveel resultaten er gevonden zijn, wel als statusbericht worden opgemaakt. Dit kan bijvoorbeeld opgelost worden door `aria-live="polite"` of `role="status"` aan het element met de melding toe te voegen. Let op: deze attributen moeten al aanwezig zijn op het moment dat de pagina is geladen, anders weet hulpsoftware nog niet dat hier statusberichten kunnen verschijnen.

Bijlage 1: Pagina's in de steekproef van het onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van een steekproef. De wijze waarop de steekproef is bepaald staat voorgeschreven in het evaluatiedocument WCAG-EM. Als een proces is meegenomen in het onderzoek staan ook alle procespagina's in de steekproef vermeld.

Zie: <https://www.digitoegankelijk.nl/aanpak/toegankelijkheidsonderzoek>.

Volledige steekproef

- <https://www.clo.nl/>
- <https://www.clo.nl/onderwerpen>
- <https://www.clo.nl/indicatoren>
- <https://www.clo.nl/uitgelicht>
- <https://www.clo.nl/zoeken?keys=stikstof>
- <https://www.clo.nl/onderwerpen/lokale-leefomgeving>
- <https://www.clo.nl/actueel/nieuws/internationale-dag-van-de-biodiversiteit-2024-be-part-of-the-plan>
- <https://www.clo.nl/onze-diensten/veelgestelde-vragen>
- <https://www.clo.nl/onze-diensten/contact>
- <https://www.clo.nl/over-clo/over-het-clo>
- <https://www.clo.nl/publicaties/monitor-nationale-omgevingsvisie-2022>
- <https://www.clo.nl/indicatoren/nl162501-interesse-in-natuur-2021>
- <https://www.clo.nl/over-clo/toegankelijkheid>
- https://www.clo.nl/indicatoren?key=&f%5B%5D=publication_topic%3A1&published%5Bmin%5D=2022-05-01&published%5Bmax%5D=2024-05-02
- <https://www.clo.nl/en>
- <https://www.clo.nl/en/indicators>
- <https://www.clo.nl/en/topics/energy-and-climate-change>
- <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit>
- https://data.pbl.nl/api/embed/v2/infographics/downloads/3001_001s_clo_01_nl.pdf OP PAGINA
- <https://www.clo.nl/indicatoren/nl300101-overzicht-indicatoren-natuur-en-biodiversiteit>
- <https://www.clo.nl/en/indicators/en038629-wind-energy-capacity-1990-2022>
- https://data.pbl.nl/api/embed/v2/infographics/downloads/0386_003g_clo_29_en.pdf